

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπατζής → ampandonis@gmail.com

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ;

Ας αρχίσουμε πρώτα από την σημαία του κράτους της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η σημαία της Κυπριακής Δημοκρατίας καθιερώθηκε το 1960 όταν η Κύπρος έγινε ανεξάρτητο κυρίαρχο κράτος. Το φόντο της σημαίας είναι λευκό. Στο κέντρο προβάλλεται ο χάρτης της Κύπρου στο χρώμα του χαλκού, πάνω από δύο σταυρωτά κλαδιά ελιάς χρώματος πράσινου-λαδί με καρπούς. Το χρώμα του χαλκού έχει διπλό συμβολισμό: πρώτον, το όνομα του νησιού λέγεται ότι προέρχεται από αρχαία λέξη για το χαλκό και δεύτερον, ο χαλκός είναι στενά συνδεδεμένος με την Κύπρο από την αρχαιότητα, όταν το νησί κατέστη ο κυριότερος παραγωγός και προμηθευτής του εν λόγω ορυκτού. Τα κλαδιά ελιάς συμβολίζουν την ειρήνη.

Πριν εισαχθεί η σημαία της Κύπρου, στο νησί χρησιμοποιούνταν οι σημαίες της Ελλάδας. Η σύγχρονη σημαία δημιουργήθηκε έπειτα από διαγωνισμό, το 1960. Με βάση το Σύνταγμα, στη σημαία δεν πρέπει να υπάρχει το γαλάζιο και το κόκκινο χρώμα, τα οποία είναι τα χρώματα των σημαίων της Ελλάδας και της Τουρκίας. Για τον ίδιο λόγο, για να εξασφαλιστεί η «ουδετερότητα», έπρεπε να μην περιληφθεί στη σημαία ο ισόκερος σταυρός, σύμβολο αρχαιοελληνικό, και η ημισέληνος με το αστέρι, σύνθετο σύμβολο της Τουρκίας. Το σχέδιο που κέρδισε στο διαγωνισμό ήταν του Τουρκοκύπριου ζωγράφου Ισμέτ Γκιουνέι και επιλέχθηκε από τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, Μακάριο Γ' και τον αντιπρόεδρο Φαζίλ Κιουτσούκ.

Τι έγινε όμως με τον εθνικό της ύμνο;

Δύο χρόνια μετά την ανεξαρτησία της Κύπρου, δημιουργήθηκε και ο ύμνος της νεοσύστατης Κυπριακής Δημοκρατίας, ο οποίος μετά αντικαταστάθηκε από τον Ελληνικό!

Με αφορμή τις επίσημες επισκέψεις του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου σε Ουάσινγκτον και Άγκυρα τον Ιούνιο και το Νοέμβριο του 1962, ανατέθηκε στο συνθέτη Σόλωνα Μιχαηλίδη, η σύνθεση ενός ύμνου ο οποίος και χρησιμοποιήθηκε κατά τις προαναφερόμενες επισκέψεις του Αρχιεπισκόπου.

Ο κρατικός Ύμνος της Κυπριακής Δημοκρατίας παίχτηκε μόνο μία και μοναδική φορά!

Η σημαία της Κύπρου

Στις 18 Νοεμβρίου 1966, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε την υιοθέτηση του ελληνικού εθνικού ύμνου, ως εθνικό ύμνο και της Κυπριακής Δημοκρατίας, απόφαση που ισχύει μέχρι σήμερα.

Είναι σε όλους γνωστό ότι η ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960 ήταν αποτέλεσμα συμβιβασμού και δεν ανταποκρινόταν στους οραματισμούς, ούτε της μιας ούτε της άλλης από τις δυο κοινότητες της Κύπρου. Μάλιστα και οι δυο κοινότητες, είδαν αρχικά την απόκτηση της ανεξαρτησίας ως ενδιαμέσια λύση μέχρι που οι εξελίξεις υποχρέωσαν το 1968 τον Μακάριο να αντιδιαστείλει το εφικτό προς το ρεαλιστικό και να εγκαταλειφθεί η Ένωση σαν τελικός στόχος για καλά.

Ενδεικτικό του μεσοβέζικου χαρακτήρα που πήρε η δοτή ανεξαρτησία της Κύπρου, ήταν και το ότι δεν υπήρξε εθνικός ύμνος του νέου κράτους. Υπάρχει ένα πολύ ενδιαφέρον βιβλίο όπου αντλώ και όλα τα παρακάτω στοιχεία, μια μικρή συνοπτική ανασκόπηση λοιπόν από το βιβλίο των Reed & Bristow 'Εθνικοί Ύμνοι του Κόσμου', 7η έκδοση, όπου εξετάζονται συνολικά 172 χώρες.

Παρατηρούμε καταρχήν ότι δικό τους εθνικό ύμνο έχουν όλες οι ανεξάρτητες χώρες ακόμα και οι όχι μεγάλες ή σημαντικές. Αξίζει ίσως να σημειωθεί ότι πριν την ενοποίησή τους, όταν ήταν δύο κράτη, ένας όμως λαός, το ίδιο έθνος, η Βόρεια και η Νότια Υεμένη είχαν η κάθε μια το δικό της ύμνο. Το ίδιο συνέβαινε και για τις δυο Γερμανίες όταν ήταν χωριστά κράτη. Επίσης, η Βόρεια και η Νότια Κορέα έχουν ως αυτή τη στιγμή η κάθε μια το δικό της εθνικό ύμνο παρόλο που ένας είναι ο κορεάτικος λαός. Δικό της ύμνο έχει ακόμα και η Ουαλία που αποτελεί μέλος της Μεγάλης Βρετανίας.

Παρατηρείται ακόμα ότι, ο φινλανδικός ύμνος που υιοθετήθηκε το 1848, λόγω της ύπαρξης,

στην Φινλανδία της σουηδικής μειονότητας (γύρω στο 8%) ανακρούεται και στα σουηδικά. Δηλαδή οι σουηδικής καταγωγής Φινλανδοί δεν έχουν για ύμνο τους τον σουηδικό αλλά τον φινλανδικό, ο οποίος ανακρούεται και στη δική τους γλώσσα, τη σουηδική. Το ίδιο και στο Βέλγιο όπου δεν έχουν υιοθετηθεί ούτε γαλλικός ούτε ο ολλανδικός ύμνος αλλά υπάρχει βελγικός ύμνος, που ωστόσο λόγω της ύπαρξης των δυο εθνοτήτων, ανακρούεται τόσο στα φλαμανδικά όσο και στα γαλλικά.

Παρομοίως η Ελβετία, παρά την ύπαρξη των τριών εθνοτήτων, δεν έχει υιοθετήσει ούτε τον γαλλικό, ούτε τον γερμανικό, ούτε τον ιταλικό εθνικό ύμνο, αλλά έχει τον δικό της που είναι γραμμένος σε πέντε γλώσσες, όσες μιλιούνται στη χώρα.

Επισημαίνεται ότι περιπτώσεις δύο χωρών με τον ίδιο ύμνο υπάρχουν μόνο δύο ανά το παγκόσμιο, εκείνες της Κύπρου με την Ελλάδα και εκείνες των Νήσων του Πράσινου Ακρωτηρίου και της Γουινέας Μπισσάου. Τον ίδιο ύμνο με την Αγγλία χρησιμοποιεί και το Isle of Man που ωστόσο έχει και τον δικό του ύμνο, το Manx Anthem.

Αξίζει ίσως να προσεχθεί ότι, χώρες με το ίδιο υπόβαθρο κουλτούρας, τις ίδιες εθνικές καταβολές, αλλά διαφορετική κρατική υπόσταση, δεν έχουν τον ίδιο ύμνο αλλά η κάθε μια τον δικό της. Αυτό συμβαίνει για παράδειγμα, με τις χώρες με ισπανική κουλτούρα, και οι αραβικές χώρες αν υιοθετήσουμε την άποψη ότι αποτελούν το Αραβικό Έθνος.

Οι εθνικοί ύμνοι συνδέονται άμεσα και κατ' αποκλειστικότητα

τα με την κρατική κατάσταση των διαφόρων χωρών. Όσο και αν αναφέρονται ως εθνικοί, οι ύμνοι δεν έχουν να κάνουν με το έθνος ή την κοινή κουλτούρα αλλά με τη δημιουργία κράτους. Έτσι, ενώ το αραβικό έθνος ξεκινά από τις δυτικές ακτές της Αφρικής, τη Μαυριτανία και φτάνει μέχρι το Ιράκ, δεν υπάρχει ένας αραβικός εθνικός ύμνος αλλά τόσοι όσα είναι και τα αραβικά κράτη. Τούτο είναι εμφανές και στην κεντρική καθώς και τη νότια Αμερική, όπου η συντριπτική πλειοψηφία των χωρών διατηρούν ακόμα ή αποτελούν μετεξέλιξη της ισπανικής κουλτούρας και ωστόσο η κάθε μια έχει τον δικό της εθνικό ύμνο.

Ο Νεοκυπριακός Σύνδεσμος, παρόλο που ενδεχόμενα δημιούργησε κάποιο προβληματισμό, είχε προσπαθήσει στο παρελθόν χωρίς όμως επιτυχία, να υποδείξει ότι οι εθνικοί ύμνοι, παρά την ονομασία τους, δεν έχουν να κάμουν με τα έθνη αλλά συνδέονται άμεσα και αποκλειστικά και έχουν σαν αφετηρία τα σύγχρονα κράτη. Εν όψει ίσως των συνθηκών που επικρατούν στην Κύπρο, από πλευράς δομής του πληθυσμού της χώρας, καθώς και της πολιτικής για ενοποίησης που είχε υιοθετηθεί από όλες τις κατά καιρούς κυβερνήσεις της χώρας, αξίζει ίσως να προσεχθούν οι λύσεις που δίνουν οι χώρες με περισσότερες της μιας εθνοτήτας, όπως το Βέλγιο, η Ελβετία, η Φινλανδία.

Το θέμα του εθνικού ύμνου πρέπει να μας προβληματίσει σοβαρά. Επιδίωξη μας είναι να επανενώσουμε όλους τους Κύπριους, που ελεύθερα να ζουν σε μια ενωμένη ανεξάρτητη πατρίδα. Ας παραδειγματιστούμε από τα άλλα κράτη και ας προχωρήσουμε μπροστά..

Από την επίσκεψη του Μακαρίου στις ΗΠΑ το 1962